

RZEMIEŚLNIK POMORSKI

TYGODNIK GOSPODARCZY

Rejestracja warsztatów rzemieślniczych na terenie Woj. Pomorskiego

Apel do rzemiosła pomorskiego

RZEMIEŚLNICY!

W lutym i kwietniu br. weszły w życie przepisy prawne o obowiązku należenia rzemieślników do cechów i została wprowadzona nowa lista rzemiosł. Powyższe akty prawne powodują dość znaczne zmiany organizacyjne w dotychczasowym stanie strukturalnym rzemiosła. Chcąc mieć aktualny obraz nowej rzeczywistości rzemiosła, jego siły potencjonalnej i możliwości rozwojowych w ramach trójsektorowej gospodarki planowej — mając na względzie pomoc rzemiosłu i umożliwienie mu odpowiedniego startu w ogólnym zrywie gospodarczym i społecznym Polski Ludowej — Ministerstwo Przemysłu i Handlu zarządziło nową doroczną rejestrację rzemieślników na terenie całej Rzeczypospolitej. W wykonaniu tego zarządzenia Izba Rzemieślnicza w Bydgoszczy ogłosiła rozpoczęcie rejestracji rzemieślników oraz obowiązkowe zapisy na członków Cechów, na terenie działalności Izby. Rejestracja odbędzie się w terminie OD DNIA 22 LISTOPADA DO DNIA 4 GRUDNIA 1948 r. w biurach poszczególnych Okręgowych Związków Cechów i ich Oddziałów, istniejących w miastach powiatowych. Tam winni zwracać

się rzemieślnicy po szczegółowe informacje i kwestionariusze rejestracyjne. W razie jakichkolwiek trudności przy wypełnianiu tych kwestionariuszy personel biura Okręgowego Związku Cechów wzgl. Oddziału udzieli wszelkich w tym zakresie rad i pomocy.

W interesie każdego rzemieślnika jak i w interesie całego rzemiosła, jako społecznej grupy gospodarczo — czynnej, mającej znaczne zasługi dla dobra Odrodzonej Ojczyzny, leży terminowe i dokładne, oparte na wiarygodności wypełnienie kwestionariuszy rejestracyjnych, będących podstawą dla właściwego rozplanowania rozdziału surowców i kredytów oraz postawienia na odpowiednim poziomie ilości i poszczególnych rodzajów produkcji rzemieślniczej.

Rzemieślniku Pomorski! Twą cechą zawsze była skrupulatność, sumiennosc i punktualność. Wykaż i teraz, że przymioty te pozostały Twą trwałą zdobyczą.

Rzemieślniku! Los Twój i przyszłość rzemiosła jest w Twych spracowanych, mocnych rękach. Siła Twoja leży w zorganizowanej zborowości, której zaakcentowaniem będzie masowy udział wszystkich rzemieślników w podjętej akcji rejestracyjnej rzemiosła.

c) warsztaty rzemieślnicze, będące własnością spółdzielni, niezależnie od typu spółdzielni (powszechne, pracy itp.).

OBOWIĄZEK REJESTRACJI CIAŻY NA WSZYSTKICH WARSZTATACH RZEMIEŚLNICZYCH:

- a) stanowiących własność osób fizycznych,
- b) stanowiących własność osób prawnych, jak spółki, stowarzyszenia itp.,
- c) chałupniczych.

Obowiązkowi rejestracji i obowiązkowi zapisania się na członków cechów podlegają również warsztaty zaliczone z dniem 21 lutego 1948 r. do rzemiosła na podstawie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 11 grudnia 1947 r. (Dz. U. R. P. z 1948 nr 9, poz. 61).

Właściciele wzgl. posiadacze warsztatów rzemieślniczych są obowiązani do zarejestrowania ich i do zapisania się na członków cechów w biurach przeprowadzających rejestrację urzędujących w siedzibie powiatu, w którym warsztat jest prowadzony.

Rejestracja odbędzie się w czasie:

od dnia 22 listopada 1948 r.

do dnia 4 grudnia 1948 r.

w biurach Okręgowych Związkach Cechów wzgl. ich oddziałach.

Przy rejestracji należy przedłożyć:

- a) kartę rzemieślniczą, koncesję lub potwierdzenie zgłoszenia przemysłu,
- b) kartę rejestracyjną Urzędu Skarbowego,
- c) dowody uzdolnienia zawodowego (dyplom mistrzowski, świadectwo czeladnicze, dyspensę Izby Rzemieślniczej itp.),
- d) dowody dotyczące uiszczonych świadczeń w latach 1947—1948 z tytułu prowadzenia przedsiębiorstwa (potwierdzenie dokonanych wpłat, wszelkich podatków i składek na cele społeczne).

Oplata rejestracyjna wynosi:

- a) od warsztatu w m. Bydgoszczy 400 zł,
 - b) od warsztatu w innej miejscowości 250 zł,
 - c) od chałupników w Bydgoszczy 250 zł,
 - d) od chałupnika w innej miejscow. 150 zł.
- Rzemieślnicy zamoisni wpłacają równocześnie składki cechowe za miesiąc listo-

Podstawy prawne rejestracji

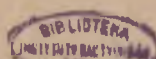
Na posiedzeniu prezydium Pomorskiej Izby Rzemieślniczej, odbytym w sobotę, dnia 13 listopada br. uchwalono na podstawie zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 7. V. 1948 r. nr M. R./5279 przeprowadzić doroczną rejestrację warsztatów rzemieślniczych, istniejących na terenie województwa pomorskiego.

Rejestracji podlegają wszystkie warsztaty niezależnie od tego, czy były już poprzednio przed dniem ogłoszenia niniejszego obwieszczenia zarejestrowane w Izbie Rzemieślniczej, czy obowiązku takiego nie dopełniły z jakiegokolwiek powodu.

Rejestracja odbywać się będzie równocześnie z przymusowym zapisywaniem się na członków cechów rzemieślników, prowadzących samoistne warsztaty. Chałupników nie wpisuje się do cechów.

OBOWIĄZKOWI REJESTRACJI NIE PODLEGAJĄ:

- a) warsztaty rzemieślnicze, stanowiące własność państwa i organów samorządu terytorialnego,
- b) warsztaty rzemieślnicze, pozostające pod zarządem państwowym i samorządowym,

pad i grudzień 1948 r. w łącznej sumie 640 zł. Nie dotyczy to chałupników, którzy z mocy prawa nie są objęci przymusem cechowym.

REJESTRACJA JEST OBOWIĄZKOWA:

Niedopełnienie obowiązku rejestracji i niedokonanie wpisu na członka cechu w podanym wyżej terminie pociągnie za sobą sankcje karne przewidziane w ustawie z dnia 19 lipca 1939 r. o izbach rzemieślniczych i ich związku (Dz. U. R. P. nr 65, poz. 434) oraz w dekreście z dnia 31 lipca 1946 o organizacji statystyki państwowej i o Głównym Urzędzie Statystycznym (Dz. U. R. P. nr 41, poz. 239), tj. areszt do 3 miesięcy i grzywnę do 30.000 zł. Grzywna będzie ściągana w drodze egzekucji administracyjnej.

Wyjaśnienia w sprawie składek cechowych

Na podstawie art. 160a prawa przemysłowego w brzmieniu dekretu z dnia 3 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. nr 18, poz. 130) — wysokość miesięcznych składek cechowych ustala właściwa Izba Rzemieślnicza (v. również § 13 statutu cechowego).

Zarząd Pomorskiej Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy ustalił dnia 12 września 1948 r. nowe składki cechowate oraz wpłaty na Fundusz Budowy Dómu Rzemiosła w Warszawie i prenumeratę „Rzemieślnika Pomorskiego”. Składki te i wpłaty obowiązują od dnia 1 listopada 1948 r., zgodnie z uchwałą Zarządu Pomorskiej Izby Rzemieślniczej, zapadłą dnia 13 listopada 1948 r. Wysokość powyższych składek i wpłat została podana

w n-rze 46 (127) „Rzemieślnika Pomorskiego” z dnia 14. XI. br. (na str. 1).

Składki cechowate zostały ustalone w określonym stosunku procentowym do osiągniętego obrotu przez poszczególny warsztat rzemieślniczy. W zależności od rodzaju rzemiosła stopa procentowa jest różna i wynosi od 0,2 proc. (wedliniarze) do 0,7 proc. (zegarmistrze) od obrotu.

Zwraca się uwagę, że przy zarządzanej obecnie dorocznej rejestracji rzemiosła będą pobierane nie pełne składki cechowate, lecz zaliczki na poczet tych składek w wysokości po 250 zł za miesiąc: listopad i grudzień br. oraz podane wyżej wpłaty na Dom Rzemiosła i prenumeratę za te dwa miesiące. Odpowiednią różnicę należy wpłacić po ukończeniu rejestracji.

Składki cechowate są pofrącalne od dochodu przy wymiarze podatku dochodowego. Jak wynika z art. 10 dekretu z dnia 8 stycznia 1946 r. o podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1947 r. nr 25, poz. 99), składki na rzecz związków zawodowych lub grup gospodarczych, do których podatnik należy, są uznane jako koszty uzyskania przychodów, a więc jako wydatki zmniejszające faktyczny dochód, podlegający opodatkowaniu. Oczywiście potrącenia może dokonać tylko ten, kto prowadzi księgowość handlową wzgl. uproszczoną.

Kurs tkactwa artystycznego w Toruniu

Zakład Doskonalenia Rzemiosła organizuje w Toruniu kurs tkactwa artystycznego. Na kurs mogą uczęszczać tak kobiety jak i mężczyźni po ukończeniu 18-go roku życia; dla nieżamężnych i niewykwalifikowanych nauka bezpłatna. Pozamiejscowi mogą korzystać z bursy rzemieślniczej Zakładu za opłatą dzienną 150 zł, otrzymując wyżywienie i zakwaterowanie (bez koca, poduszki i bielizny pościelowej).

Czas trwania nauki na kursie wynosi 3 miesiące. Absolwenci kursu otrzymują świadectwa, które uprawniają do wstąpienia na

kurs II stopnia, a świadectwo kursu II stopnia uprawnia do wstąpienia na kurs stopnia III. Po ukończeniu 3 stopni kursu tkackiego i kursu przygotowującego do egzaminów czeladniczych przysługuje kandydatom prawo przystąpienia do egzaminu czeladniczego przy Izbie Rzemieślniczej, zdobywając tym samym kwalifikacje zawodowe.

Zainteresowani w tej sprawie mogą zgłaszać się osobiście lub piśmiennie do Zakładu Doskonalenia Rzemiosła w Toruniu, ul. Sukiennicza 4 w godz. 8—15 do dnia 6 grudnia 1948 r.

Obliczenia godzin pracy w zawodzie krawieckim

Na podstawie wycień i statystyki odnośnego materiału z całej Polski oraz publikacji obliczeń zagranicznych, Ogólnopolski Komitet Cechów Rzemiosł Włókienniczych ustalił następujący wykaz roboczogodzin potrzebnych na:

	Kategorie		
	I	II	III
Ubranie I rządowe z kamizelką	70 godz.	63 godz.	56 godz.
Ubranie II rządowe z kamizelką	72 „	64 „	58 „
Ubranie I rządowe bez kamizelki	60 „	54 „	47 „
Marynarka I rządowa	45 „	42 „	37 „
Spodnie	16 „	14 „	13 „
Bryczesy	19 „	17 „	16 „
Bryczesy z lampasem	21 „	19 „	18 „
Kamizelka	10 „	9 „	9 „
Płaszcz letni	56 „	50 „	44 „
Płaszcz jesienny	60 „	54 „	48 „
Płaszcz zimowy	70 „	63 „	56 „
Kurtka	52 „	46 „	42 „
Pokrycie futra	70 „	63 „	56 „
Frak	80 „	74 „	66 „
Mundur wojskowy (kurtka i spodnie)	70 „	64 „	56 „
Płaszcz wojskowy	70 „	64 „	56 „
Za wszelkie nicowania i białe prace dolicza się 10 proc.			
Prace specjalne według zużytego czasu.			
Kostium	60 „	55 „	47 „
Płaszcz zimowy	62 „	56 „	50 „
Płaszcz letni	60 „	55 „	47 „
Marynarka	50 „	47 „	42 „
Spódnica	12 „	10 „	8 „
Suknia	36 „	28 „	20 „
Komplet (garsonka)	40 „	32 „	25 „
Bluzeczka	24 „	17 „	10 „
Porannik (szlafrok)	30 „	22 „	16 „
Pizama	30 „	22 „	16 „

Prasowanie płaszcza — kostiumu lub garnituru 5 proc. wartości robocizny, prasowanie sukni — 7 proc. robocizny.

Godziny powyższe podane są wraz z przykrojem i dopasowaniem.

Powyższe normy zatwierdzone zostały przez Ogólnopolski Zjazd Cechów Rzemiosł Włókienniczych w dniu 17 października 1948 r.

Prezes
Si. Midz.o.

Tydzień Studenta

Towarzystwo Przyjaciół Młodzieży Szkół Wyższych — wzorem lat ubiegłych organizuje tradycyjny „Tydzień Studenta”.

W związku z tym przeprowadza się na terenie naszego miasta zbiórkę ofiar pieniężnych, darów w postaci produktów żywnościowych, odzieży itp.

Wszystkim nam wiadomo, w jak ciężkiej sytuacji materialnej znajdują się nasi studenci, a trzeba przyjąć pod uwagę, że 70 proc. młodzieży, uczącej się w wyższych zakładach, to młodzież robotnicza i chłopska, a więc synowie i córki tych, którzy nie posiadają dostatecznych środków materialnych na kształcenie swych dzieci.

Wiemy, że nasza młodzież akademicka garnie się z całym zapałem i całym samozaparciem do nauki — częstokroć niedojada, śpi kątem, byleby kupić nową książkę, byleby pogłębić swoje studia. Państwo w miarę swych możliwości udziela pomocy, lecz niestety pomoc ta jest jeszcze niedostateczna i wobec tego społeczeństwo polskie musi w tym wypadku zastąpić państwo. Nie wolno nam dopuścić, aby święty zapał młodzieży akademickiej do nauki wygasł i wobec tego nie wątpię, że społeczeństwo Bydgoszczy, jak zawsze ofiarne, i tym razem nie poskąpi swych środków materialnych.

Ofiary pieniężne prosimy kierować wprost do Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Bydgoszczy na konto T. P. M. Sz. W. nr 580. Inne dary prosimy składać do Zarządu Towarzystwa na ręce ob. Hałasa — Ratusz, parter, wejście z ul. Niedźwiedzia 4.

Cukier dla rzemiosła

Dyrekcja Państwowej Centrali Handlowej w Warszawie w porozumieniu ze Związkiem Izb Rzemieślniczych R. P. w ramach zaopatrzenia prywatnej produkcji, przydzieliła rzemiosłu pewną ilość cukru.

W związku z otrzymaniem przydziału zainteresowani rzemieślnicy winni zwracać się do delegatów Dyrekcji Generalnej P. C. H. w poszczególnych miastach wojewódzkich.

Wiadomości Izby Rzemieślniczej w Olsztynie

Zbiórka na pomoc polskim dzieciom.

Z inicjatywy Sekretariatu Organizacji Narodów Zjednoczonych podjęto na terenie 44 państw akcję zbierania ofiar na pomoc dzieciom. W liczbie 44 narodów, biorących udział w zbiórce, znajduje się również naród polski. Ponadto ofiary zebrane w Polsce pozostają w naszym kraju. Akcja powyższa prowadzona jest w skali światowej i cieszy się ogromnym powodzeniem. W akcji pomocy dzieciom polskim nie może zabraknąć rzemieślnika polskiego. Dotąd na ten wzniosły cel wpłynęła od rzemieślnika kwota zł 9.505,—. Zbiórka trwa w dalszym ciągu. Izba Rzemieślnicza w Olsztynie nie wątpi, że rzemieślnicy wezmą masowy i wydatny udział w tej zbiórce.

Surowce dla rzemieślnika.

W listopadzie przydzielono tuł. rzemieślnikowi 360 ton węgla grubego, 20 ton koksu i 2.000 kg karbidu.

Ofiary rzemieślnika olsztyńskiego.

Na pomnik wdzięczności dla Armii Radzieckiej wpłynęło w dalszym ciągu, poza podanymi już ofiarami, zł 3.701,—. Akcja w toku. Na Fundusz Wydawniczy Tow. Przyjaźni Polsko-Radzieckiej zakupiło rzemieślnik olsztyński jeszcze za zł 6.700 cegiełek, co łącznie z poprzednimi ofiarami stanowi zł 46.700,—. Akcja zbiórkowa trwa w dalszym ciągu.

Sprawy cennikowe.

W dniu 10. XI. rb. Woj. Komisja Cennikowa obniżyła o 10 proc. ceny za usługi krawieckie w powiatach woj. olsztyńskiego w stosunku do cen pobieranych w Olsztynie. Dotychczas w niektórych miejscowościach woj. olsztyńskiego ceny były wyższe niż w Olsztynie, natomiast w innych powiatach niższe. Obecnie Woj. Komisja Cennikowa dokonała wyrównania, obniżając wyższe ceny i podnosząc niższe. Obecnie we wszystkich powiatach są ceny jednakowe i niższe o 10 proc. od cen pobieranych w mieście Olsztynie.

Kredyty dla piekarzy.

Izba Rzemieślnicza w Olsztynie zwróciła się przez Związek Izby Rzemieślniczych R. P. w Warszawie do właściwych czynników z prośbą o rozprawienie przez Bank Związku Spółek Zarobkowych kredytów dla piekarzy. Kredyty te będą przeznaczane na zakup pięciodniowego zapasu mąki w związku ze zniesieniem rozdziału kartkowego chleba. Jak donosi Izbie Cech Piekarzy w Olsztynie większość piekarzy posiada tak szczupłe środki obrotowe, że wystarczają one zaledwie na zakup mąki z dnia na dzień i pozwalają piekarni zaspokajać wyłącznie bieżące potrzeby konsumentów.

Wobec tego, że w czasie słońca jesiennych i zasp snieżnych dostawa mąki może być zahamowana, posiadanie przez piekarza odpowiedniego zapasu staje się interesem powszechnym.

Kwalifikacje zawodowe do uzyskania koncesji.

Departament Przemysłu Miejscowego Ministerstwa Przem. i Handlu wyjaśnił autorytatywnie, że stosowana dotychczas praktyka uznająca świadectwa czeladnicze i mistrzowskie za dowód umiejętności zawodowej w zakresie rzemiosła koncesjonowanych jest wystarczająca do uzyskania koncesji i najzupełniej zgodna z obowiązującymi przepisami prawa przemysłowego.

Komisje Egzaminacyjne.

Zarząd Izby Rzemieślniczej w Olsztynie zatwierdził skład 1-szej Komisji Egzaminacyjnej dla rzemieślnika mydlarskiego:

Przewodniczący p. dr Kowalski Tadeusz, chemik.

Członek p. inż. Brzozowski Stefan, chemik. Członek p. Wysokiński Stanisław, st. cechu chemicznego w Olsztynie.

Egzaminy czeladnicze.

W listopadzie i grudniu rb. odbędą się w Izbie Rzemieślniczej w Olsztynie egzaminy czeladnicze w następujących zawodach i terminach: 17. XI. — mydlarski, 18. XI. piekarski, 24. XI. — młynarski, 27. XI. ślusarski dla pracowników P. K. P. i 4. XII. — fotograficzny.

Egzaminy mistrzowskie.

W listopadzie i grudniu odbędą się w Izbie Rzemieślniczej w Olsztynie egzaminy mistrzowskie w następujących zawodach i terminach: 13. XI. — krawiecki, 17. XI. — mydlarski, 24. XI. — młynarski i 4. XII. — fotograficzny.

Ponadto w listopadzie składało egzamin w zawodzie szewskim 26 kandydatów, z których złożyło egzamin z wynikiem pomyślnym 22 czeladników i 2 mistrzów. Natomiast 2 czeladników Komisja Egzaminacyjna odroczyła na 6 miesięcy.

Z wynikiem pomyślnym złożyli egzamin w zawodzie szewskim następujący mistrzowie: 1. Wróbel Władysław. 2. Bałog Stanisław i egzamin czeladniczy: 1. Gilun Piotr, 2. Grodel Bolestaw, 3. Gwara Marian, 4. Kalinowski Mieczysław, 5. Paradzisz Stanisław, 6. Pładzyk Jan, 7. Kiziukiewicz Serafin, 8. Cichewicz Władysław, 9. Roszczyk Stanisław, 10. Musiński Józef, 11. Paszkowski Eugeniusz, 12. Wangielewski Antoni, 13. Terlecki Adam, 14. Deput Michał, 15. Wojewoda Ludwik, 16. Przybylski Władysław, 17. Wrzes Władysław, 18. Duk Antoni, 19. Daniluk Antoni, 20. Grzędzich Aleksander, 21. Burliński Wincenty, 22. Świerżewski Piotr.

Kursy doszkalające dla mistrzów i czeladników.

W porozumieniu z Izbą Rzemieślniczą w Olsztynie Zakład Doskonalenia Rzemiosła w Olsztynie powołał do życia 300-godzinne kursy uprawniające do składania egzaminów czeladniczych i mistrzowskich, dla kandydatów powyżej lat 18 w różnych rzemiosłach. Obecnie funkcjonuje już kurs w Nidzicy, w którym słucha wykładów 40 kandydatów, w Ostrodzie — 50 kandydatów i w Olsztynie — 200 kandydatów. W Nidzicy i Ostrodzie działają kursy mieszane — dla wszystkich rzemiosł, natomiast w Olsztynie działają kursy specjalizujące w rzemiosłach: piekarskim, stolarskim, wędliniarskim, ślusarskim, krawieckim, instalacji elektr. i elektromechanicznej.

Na wszystkich kursach wykładają wybitni specjaliści.

Z działalności Referatu Artystycznego Izby Rzemieślniczej w Olsztynie.

Do najgłówniejszych zadań Ref. Artyst. Izby należy propaganda sztuki i estetyki wśród wytwórców — rzemieślników oraz utrzymanie produkcji rzemieślniczej na właściwym poziomie artystycznym.

W tym celu Ref. Artystyczny w porozumieniu z Zakładem Doskonalenia Rzemiosła powołał do życia poradnię dla rzemieślników oraz organizuje wzorownie i świetlice dla młodzieży rzemieślniczej, pragnąc ją syste-

matycznie zaznajamiać ze zdobyciami sztuki ludowej i przemysłu artystycznego. Równocześnie Ref. Artystyczny opracowuje „pamiętnikarstwo” w przedmiocie znaczenia i pochodzenia wyrobów regionalnego przemysłu ludowego. Pragnąc, aby wzorcownia zaopatrzone były we wszystkie interesujące rzemieślników eksponaty, Referat zwrócił się z prośbą do Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz biura Nadzoru Estetyki Produkcji przy Min. Przem. i Handlu o przydzielenie wzorów meblarstwa artystycznego.

Wspólnie z kustoszem Muzeum Olszt. p. Skurpskim Referat Artyst. pracuje nad rekonstrukcją dawnych strojów ludowych warmińskich i mazurskich.

Uroczyste wręczenie nominacji Komisarycznym Zarządom Cechowym w Grudziądzu

W sali posiedzeń Okr. Zw. Cechów w Grudziądzu odbyła się uroczystość wręczenia nominacji Komisarycznym Zarządom Cechów grudziądzkiego Okręgu.

W sali zgromadzili się członkowie poszczególnych zarządów z Grudziądza, Świecia, Nowego Miasta i Rypina, przybyli również przedstawiciele Izby Rzemieślniczej: prezes Kuczma, dyr. Werno i Dramowicz. W uroczystości wzięli ponadto udział członkowie zarządu Okręgu i kier. biura Bergmann.

Na wstępie zabrał głos prezes Augustyniak, który po powitaniu zebranych wspominał, że pomimo różnych ciężarów i trudności rzemieślnik żywi nadzieję, że nowelizacja prawa przemysłowego, jak i rekonstrukcja organizacji rzemieślniczej przyczynią się do polepszenia bytu rzemieślnika, apelując jednocześnie o współpracę wszystkich zarządów cechowych z zarządem dla dobra rzemieślnika.

Następnie prezes Kuczma wygłosił okolicznościowe przemówienie. Po przemówieniu prezes Kuczma dokonał uroczystego wręczenia nominacji i nowych statutów, po czym dyr. Werno przeprowadził odprawę i udzielił szeregu cennych wyjaśnień w sprawach organizacyjnych. Omawiając zadanie komisarycznych zarządów cechów podkreślił mówca, że najważniejszym jest wcześniej zakończenie prac organizacyjnych, przeprowadzenie rejestracji i wyborów. Cechy dzięki wprowadzeniu przymusowości staną się organizacjami silnymi finansowo, przy czym dyr. Werno nadmieniał, iż zarząd Izby uchwalił tymczasowe składki w cechach w wysokości 320 zł miesięcznie.

Apelem o zachowanie wiary w przyszłość i rozwój rzemiosła oraz hasłem „Cześć Rzemiosłu” zakończył prezes Augustyniak podniesie zebranie.

Podobna uroczystość odbyła się w Brodnicy, gdzie zebranych w sali posiedzeń Starostwa Powiatowego, członków i wyżej wymienionych osób z Izby powitał p. Niklewski. A. B.

Prawo przemysłowe

Izba Rzemieślnicza w Bydgoszczy posiada do rozprowadzenia większą ilość egzemplarzy „Prawo Przemysłowe” wydanie III, opracowane przez mgra Jana Mencla i uzupełnione przy współudziale mgra Kossowskiego.

Jest to najnowsze wydanie, które uwzględniło wszystkie wyszłe dotychczasowe zarządzenia tego zakresu.

„Prawo Przemysłowe” winno się znajdować w każdym biurze Okręgowego Związku Cechów i biurze cechowym. Cena jednego egzemplarza wynosi 650 zł.

Zapotrzebowanie należy kierować do referatu gospodarczego Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy, ul. Jajellońska 10.

Co każdy rzemieślnik o najmie lokali wiedzieć winien

Na skutek licznych zapytań skierowanych do Okr. Związku Cechów odnośnie obowiązujących przepisów o najmie lokali i na skutek wątpliwości, jakie nasuwają się przy ich interpretacji, wypada nam jeszcze raz zająć się dekretem o najmie lokali a w szczególności rozporządzeniami wykonawczymi Rady Ministrów i poszczególnych Ministrów.

Nasuwa się przede wszystkim pytanie, **jakie lokale** podlegają o najmie lokali. Otóż dekretemi podlegają tak lokale **mieszkalne** jak i **użytkowe we wszystkich budynkach za wyjątkiem lokali**: a) znajdujących się w budynkach, wybudowanych po dniu 22. 7. 44 r., b) uszkodzonych na skutek działań wojennych i naprawionych, o ile są wyjęte spod publicznej gospodarki lokalami. (Budynki wspomniane podlegają jednakże dekretemi o najmie lokali, o ile zostały wzniesione wzgl. naprawione przez Państwo, związki samorządu terytorialnego, instytucje prawa publicznego lub też przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe). c) w gminach wiejskich lokale w budynkach nie podlegających podatki od nieruchomości.

Co należy rozumieć pod pojęciem **lokalu**? Otóż jest to wszelkiego rodzaju pomieszczenie mieszkalne, przemysłowe, handlowe, biurowe i inne **wraz z** należącymi do nich zabudowaniami gospodarczymi, piwnicami, składami itp., z **wyjątkiem** ogrodów i placów niezabudowanych, stanowiących przynależność lokali mieszkalnych.

Lokalem mieszkalnym jest każdy lokal, używany na cele mieszkalne. Lokal taki nie traci charakteru mieszkalnego, chociażby częściowo był używany na inne cele chyba, że używany jest na przedsiębiorstwo handlowe lub ma charakter lokalu użytkowego z przeznaczenia.

Lokalem użytkowym jest lokal, którego położenie (wejście od ulicy, okno wystawowe itp.) albo wyposażenie techniczne świadczą o przeznaczeniu lokalu na cele przemysłowe, handlowe, biurowe itd.

Za Izbę uważa się wszelkiego rodzaju pomieszczenia (jak pokoje mieszkalne, kuchnie, pokoje słuźbowe z oknem i ogrzewaniem, sklepy, sale, pokoje biurowe itp.) z wyjątkiem łazienek, spiżarni, werand, przedpokojów, korytarzy, pralni, piwnic, strychów itp. pomieszczeń. Nie uważa się za pokój mieszkalny pomieszczenia bez okna, chociażby było ogrzewane. Za izbę uważa się także wszelkie pomieszczenia, przeznaczone na cele użytkowe (np. hale fabryczne, warsztaty, magazynowe, składy w pomieszczeniach zamkniętych, garaże itp.).

Powstałe z kolei pytanie, **od czego i w jaki sposób** ustala się nowy czynsz tak dla lokali mieszkalnych, jak i użytkowych?

Otóż podstawą obliczenia czynszu jest stawka za m² **powierzchni użytkowej** lokalu. Stawki czynszu miesięcznego za m² dla lokali mieszkalnych podaliśmy w nr 33 „Rzemieślnika Pomorskiego”. Zależne są one od wielkości danego osiedla, strefy, w jakiej dany lokal znajduje się i wreszcie od ilości posiadanych urządzeń technicznych. Czynsz, obliczony przez pomnożenie liczby m² powierzchni przez przewidziane stawki, ulega zaokrągleniu w górę do pełnych 10 zł.

Jeżeli chodzi o stawki czynszu miesięcznego za m² dla **lokali użytkowych**, to dekret o najmie lokali przewiduje tylko wysokość wpłat na F. G. M. za m², (Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej), pozostawiając wysokość istotnego czynszu za wspomniane lokale swobodnej umowie stron. W praktyce prawdopodobnie wynajmujący — oprócz dotychczas pobieranego czynszu za lokale użytkowe — będzie starał się przerzucić to nowe obciążenie na najemcę.

Wysokość wpłaty na F. G. M. za m² powierzchni **lokalu użytkowego** rzemieślnicze

waha się w granicach od 40 — 50 zł. w zależności od wielkości danego osiedla.

(Przykład: ktoś opłacał za warsztat rzemieślniczy do chwili wejścia w życie dekretu o najmie lokali 2.000 zł. Powierzchnia warsztatu wynosi 30 m². Przy stawce 50 zł na m² wpłata na F. G. M. wynosi 1.500 zł. Nowy czynsz, uiszczony wynajmującemu, wynosi: 2.000 zł plus 1.500 zł = 3.500 zł). W praktyce wynajmujący będzie się prawdopodobnie wzorował na stawkach stosowanych do lokali użytkowych przez Zarządy miejskie w nieruchomościach ponemieckich i opuszczonych.

W okresie przejściowym (tzn. do chwili dokonania pomiarów powierzchni), najemca opłaca miesięcznie czynsz w wysokości **tymczasowej**:

- od lokali mieszkalnych (w osiedlach do 20 tys. mieszkań 1.400 zł, od 20 — 75 tys. mieszk. 1.600 zł, ponad 75 tys. mieszk. 1.800 zł **od izby**),
- od lokali użytkowych z tytułu wpłat na F. G. M. (od **Izby** lokalu handlowego 2.000 zł, od innych kategorii lokalu — a więc i rzemieślniczych — 1.000 złotych).

Po wymierzeniu powierzchni czynsz i wpłaty na F. G. M. zostaną ustalone ostatecznie a dokonane wpłaty będą traktowane jako zaliczki.

W związku z powyższym zachodzi pytanie, czy sklep rzemieślnika jest lokalem rzemieślniczym, czy też handlowym. Otóż lokalem rzemieślniczym jest również lokal sklepowy o ile pomieszczenie to jest **ściśle związane** z pomieszczeniem wytwórczym oraz, o ile z pomieszczenia tego dokonuje się **wyłącznie** sprzedaży wyrobów własnych. Inaczej: od pomieszczeń zakładu, podlegających koncesjonowaniu handlu, opłaca się stawkę, przewidzianą dla zakładów handlowych).

Pod pojęciem **powierzchni użytkowej** lokalu należy rozumieć powierzchnię ogólną wszystkich pomieszczeń znajdujących się w lokalu, bez względu na ich przeznaczenie lub sposób ich użytkowania.

Do **powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego** wlicza się (poza powierzchnią pomieszczeń ściśle mieszkalnych) również kuchnie, przedpokój, korytarze, łazienki, klozety, spiżarnie, alkowy itp. (z wyjątkiem powierzchni piwnic, balkonów, tarasów, werand, nie posiadających urządzeń ogrzewniczych, pralni, suszarni, strychów, szaf i schodów w ścianach, komórek, przeznaczonych na przechowywanie opału itd.).

Do **powierzchni użytkowej lokali użytkowych** wlicza się również piwnice, garaże, komórki, choćby pomieszczenia takie stanowiły odrębne zabudowania (chyba, że wspomniane pomieszczenia służą potrzebom gospodarstwa domowego najemcy).

Z kolei zastanowimy się, **jakcy rzemieślnicy** płaca czynsz wg nowych stawek?

Otóż, każdy rzemieślnik, będący płatnikiem podatku obrotowego, płaci normalny czynsz (tzn. wg nowych stawek).

Wyjątek: rzemieślnicy, zatrudnieni na obszarze **gmin wiejskich** (za wyjątkiem gmin o charakterze miejskim i gmin, uznanych za uzdrowiska) i zatrudniający nie więcej, niż **jednego członka rodziny**, płacą czynsz w dotychczasowej wysokości.

Rzemieślnicy, zamieszkujący **lokale mieszkalne** w budynkach, mających nie więcej niż 8 izb mieszkalnych, są zwolnieni od wpłat na rzecz F. G. M.

Ulgi: Rzemieślnicy, zatrudniający najwyżej 1 członka rodziny i 1 pracownika najemnego, płacą za **lokale mieszkalne** czynsz w wysokości połowy stawek (zakłady cukiernicze, piekarskie, wędliniarskie i złotnicze naj-

wyżej 1 członka rodziny). Rzemieślnicy na obszarze Z. O. płacą 1/2 stawek, o ile zatrudniają poza członkami rodziny najwyżej 3 pracowników najemnych (zakłady cukiernicze, piekarskie, wędliniarskie, złotnicze najwyżej 1 pracownika najemnego). Jeżeli jednak z najemcą mieszka wspólnie osoba, będąca podatnikiem podatku obrotowego, która, jako najemca, opłacałaby pełne stawki czynszowe, to najemca — aczkolwiek przysługiwałaby mu 50 proc. ulga — opłaca czynsz za cały lokal wg pełnych stawek.

Z 50 proc. ulgi nie korzystają współwłaściciele zakładów rzemieślniczych, jeżeli ogólna ilość osób, zatrudnionych w zakładzie (licząc współwłaścicieli) przekracza ustalone normy. Uczniowie, zarejestrowani w Izbie Rzemieślniczej, nie są uważani za pracowników.

Od **lokali użytkowych**, których powierzchnia użytkowa nie pozostaje w gospodarczo uzasadnionym stosunku do dochodowej intensywności jej wykorzystania, obniża się wpłaty na F. G. M.:

- od lokali handl. o 30 proc. — na Z. O. o 50 procent,
- inne lokale o 50 proc. — na Z. O. o 70 procent (decyzję w tej sprawie wydaje władza czynszowa I instancji na wniosek najemcy).

Czynsz za pomieszczenia, używane **wspólnie** z innymi najemcami w tym samym lokalu, ustala się proporcjonalnie w stosunku do powierzchni, zajmowanych oddzielnie przez każdego najemcę.

W wypadku podnajmu lokali **mieszkalnych** do płacenia czynszu obowiązany jest główny lokator i sublokator, każdy oddzielnie w stosunku do zajmowanej przez nich powierzchni. Osoby, prowadzące wspólne gospodarstwo domowe lub członkowie rodziny głównego lokatora, nie są sublokatorami.

Sublokator obowiązany jest opłacać czynsz bezpośrednio właścicielowi.

Obowiązki najemcy: Celem uzyskania 50 proc. ulgi, najemca winien złożyć wynajmującemu oświadczenie na piśmie o okolicznościach, uzasadniających zastosowanie ulgi (niezłożenie takiego oświadczenia pociąga za sobą ustalenie czynszu bez zastosowania ulgi).

Najemca powinien być obecny przy spisywaniu protokołu z sporządzenia obliczenia powierzchni i ma prawo zgłosić swoje zastrzeżenia do protokołu.

Najemcy, podnajemcy i użytkownicy lokali obowiązani są zawiadomić wynajmujących i właściwe władze o wszystkich zmianach, uzasadniających utratę lub nabycie prawa do korzystania z ulg lub zwolnień (niezgłoszenie utraty praw pociąga za sobą wymiar grzywny w wys. 30 tys. zł).

Czynsz płatny jest miesięcznie z góry, inne opłaty miesięcznie z dołu. W wypadku zalegania przez najemcę z czynszem, wpłaty na F. G. M. ulegają ściągnięciu w trybie egzekucji administracyjnej.

Z kolei przejdziemy do omówienia obowiązków, jakie dekret o najmie lokali nakłada na **właścicieli nieruchomości**.

Wynajmujący dokonuje przede wszystkim obliczenia powierzchni każdego lokalu, kwalifikuje jego charakter, ustala dzielnicę czynszową (strefę) oraz wysokość czynszu, ustala urządzenia techniczne oraz stosuje zwolnienia i ulgi (na podstawie dostarczonych dowodów). On też ustala wysokość czynszu (tymczasowego (wg ilości izb, zajmowanych przez najemcę).

Z powyższych czynności wynajmujący zobowiązany jest sporządzić protokół i to w obecności najemcy; o ile ten ostatni odmówi złożenia swego podpisu na protokole, wynajmujący czyni odpowiednią wzmiankę w protokole.

Za lokale mieszkalne i użytkowe wynajmujący sporządza **listę wymiaru czynszów** i wywiesza ją w bramie. O ile dany lokal zajmuje kilku najemców, części lokalu oznar-

cza się numerem lokalu z dodaniem kolejnej litery alfabetu. Odpis listy wymiaru czynszowy wynajmujący przesyła do władzy czynszowej. W razie zmian w wysokości czynszu, wynajmujący przeprowadza poprawkę listy wymiaru, czynszów i przesyła ją ponownie do władz czynszowych.

Wyżej wymienione czynności wynajmujący zobowiązany jest dokonać w terminie do dn. 31. XII. 1948 r.

Przy ubieganiu się przez najemcę o ulgę lub zwolnienie, najmujący — o ile przedstawione dowody są wątpliwe — zastosowuje przy wymiarze czynszu żadaną ulgę, lecz równocześnie zobowiązany jest skierować sprawę do władz czynszowych I instancji.

Obowiązek opłacania czynszu lub też stosowanie zwolnienia lub ulgi powstaje: jeżeli zmiana zaszła w **pierwszym dniu** danego miesiąca, stosuje się nowy czynsz już za ten miesiąc, o ile zaszła później, stosuje się go w następnym miesiącu. Dotyczy to także wpłat na F. G. M.

Wynajmujący może rozwiązać umowę o najem lokalu z powodu niezapłacenia czynszu co najmniej za 2 okresy płatności.

Wynajmujący może pobierać od najemcy — oprócz czynszu — opłaty tytułem zwrotu kosztów dostarczonego z własnych urządzeń oświetlenia lokalu, oraz ogrzewania i ciepłej wody z własnych urządzeń centralnych, a także używanie dźwigów osobowych. W braku indywidualnych urządzeń pomiarowych, opłaty te winny być rozłożone na najemców proporcjonalnie do zajmowanej przez nich powierzchni użytkowej.

Nieuiszczenie wspomnianych opłat pociąga za sobą te same skutki, co nieuiszczenie czynszu.

Z czynszu, pobieranego za lokale mieszkalne, wynajmujący ponosi **koszta eksploatacji i bieżącego remontu** (osobne rozporządzenie określi, co należy uważać za koszty eksploatacji i bieżącego remontu) i to do wysokości 15 proc. sumy czynszowej przy pełnych stawkach czynszowych i do 30 proc. przy stawkach ulgowych połowa. Nad wykonaniem powyższego obowiązku czuwają właściwe władze czynszowe przy pomocy przymusowych zrzeczeń właścicieli nieruchomości. Najemca **może**, (lecz nie potrzebuje) partycypować w wspomnianych kosztach. Od pobieranego czynszu wynajmujący jest zobowiązany odprowadzać pewne sumy na F. G. M. (Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej) i to:

1. przy czynszu tymczasowym:

a) za lokale mieszkalne (w zależności od liczebności danego osiedla przy pełnych stawkach czynszowych 675 zł, 825 zł, 975 zł, — przy stawkach ulgowych 150 zł, 225 zł, 300 zł).

b) za lokale użytkowe (od lokali handlowych 2.000 zł, od innych 1.000 zł),

2. po dokonaniu wymiarów:

a) za lokale mieszkalne (przy pełnych stawkach czynszowych 55 proc. sumy czynszu, przy stawkach ulgowych 35 proc.),

b) za lokale użytkowe (w granicach od 45 zł — 100 zł, za lokale handlowe, za lokale rzemieślnicze w granicach od 40 — 50 zł).

Za lokale mieszkalne i użytkowe, użytkowane **bezpłatnie**, należy się także wpłata na F. G. M. (której wysokość zależy od wysokości czynszu, jaki płaciłby użytkownik).

Właściciel budynku zwolniony jest od wpłat na F. G. M. za zajmowany przez niego lokal mieszkalny (w całości lub też w granicach obowiązujących w danym miejscu norm zaludnienia).

Od lokali użytkowych, użytkowanych przez właściciela, należy się wpłata na F. G. M., chociażby dany lokal znajdował się w budynku, mającym nie więcej niż 8 izb.

Lokale niezajęte, zajmowane przez przedsiębiorstwa państwowe, samorządowe, spółdzielcze, państwowo-spółdzielcze, pod zarządem państwowym itd. są zwolnione od wpłat na F. G. M. (zwolnione są także lokale reprezentacyjne).

Za czynsz niezapłacony wynajmujący nie ma obowiązku uskutecznienia wpłat na F. G. M. pod warunkiem, że skorzysta z prawa wytoczenia pozwu o eksmisję i to najpóźniej do końca drugiego miesiąca kalendarzowego, za który powstała zaległość. Z chwilą zapłacenia zaległego czynszu obowiązek wpłaty na F. G. M. za zaległy czynsz powstaje na nowo.

Wpłaty nieuiszczone ulegną ściąganiu w trybie egzekucji administracyjnej od wynajmującego lub najemcy.

Wpłaty na F. G. M. należy uskutecznić najdalej w ciągu 10 dni po upływie miesiąca. W tym celu wynajmujący sporządza co miesiąc w 2 egzemplarzach zestawienie wpłat na F. G. M., na których zaznacza, kto z czynszem zalega, za jaki czas i powody zalegania. (Jeden z egzemplarzy pozostaje przy wpłacie w K. K. O.).

Z Cechu. Szczętkarzy w Bydgoszczy

W niedzielę, dnia 7 listopada rb. w sali Resursy Kupieckiej odbyło się zebranie Cechu Szczętkarzy w Bydgoszczy pod przewodnictwem st. cechu p. Ślagowskiego.

Na ścianie obok prezydium umieszczono nowo wykonany sztandar cechowy, który został ufundowany przy ofiarności wszystkich członków cechu. Cech został założony zaraz po oswoobodzeniu Polski w roku 1945 przez grupę szczętkarzy z p. Ślagowskim na czele. Jak konieczną rzeczą było istnienie Cechu Szczętkarzy wskazywał stały jego rozwój, tak, że obecnie cech liczy 60 członków, odbyło 25 egzaminów mistrzowskich, zaś czeladniczych 15. Jedyne sprawą uczniów w zawodzie szczętkarskim przedstawia się krytycznie, gdyż jest tylko 3 na całe województwo pomorskie.

Trzy lata aktywnej pracy cechowej dla dobra zawodu szczętkarskiego, przyczyniły się w dużym stopniu do uporządkowania iak poprzednio zaniedbanego zawodu. Zarząd cechowy wykazał dużo aktywności i inicjatywy. Mężowie zaufania z Osia i Wąbrzeźna nie wywiązali się z nałożonych im obowiązków. Wszelkie projekty zarządu w celu unormowania stosunków jak i panują-

Wpłaty na F. G. M., uskuteczniane przez właściciela z lokalu mieszkalnego i użytkowego, przezeń zajmowanego, ulegają odliczeniu przy ustalaniu podstawy do wymiaru podatku dochodowego.

Na Ziemiach Odzyskanych i na obszarze b. Wolnego Miasta Gdańska właściciel nabytego budynku może od wpłaty na F. G. M. za użytkowany przez niego lokal mieszkalny i użytkowy odliczyć ratę należności za nabywaną nieruchomość, obliczoną w stosunku miesięcznym.

Na zakończenie słów kilka o władzach czynszowych. Władzami czynszowymi I instancji są **zarządy miejskie i gminne** (one sprawują nadzór nad czynnościami wynajmującego).

Władzami czynszowymi II instancji są **czynszowe komisje odwoławcze** (powołane przez wojewodę) przy starostwach powiatowych (dla powiatu) i przy zarządach miejskich.

Nadzór nad władzami czynszowymi I i II instancji należy do starostów i wojewodów.

Naczelny nadzór nad władzami czynszowymi należy do Min. Odbudowy.

cego „partactwa” w szczętkarstwie w obu tych miejscowościach nie doszły do skutku i to dzięki tylko obu tym mężów zaufania.

Sztandar został wykonany ku ogólnemu zadowoleniu członków. Ubolewano jedynie nad tym, że nie mogą poświęcić go w tym stanie, jakim jest zrobiony. Musi być zmieniona nazwa cechu na sztandarze, gdyż szczętkarze w myśl nowego prawa przemysłowego, należeć będą do Cechu Wytwórców Galanterii i Instrumentów Muzycznych.

Dyr. Izby Rzemieślniczej p. Werno w krótkim zarysie mówił o nowej strukturze rzemiosła, zaś wicedyr. Cieszyński wygłosił dłuższy referat na temat „Cechy przymusowej”. Mówca mówił o historii cechów, jak i o sprawnej organizacji i znaczeniu, jakie mają cechy przymusowe. Zaznaczył m. in., iż należy kłaść większy nacisk na wychowanie młodego narobku w zawodzie szczętkarskim.

Dalszy ciąg zebrania wypełniły przeczytane komunikaty Izby Rzemieślniczej i Okr. Zw. Cechów oraz wolne głosy. Przed zakończeniem została przeprowadzona składka dobrowolna na odbudowę Warszawy, która dała sumę 1.430,— zł.

SKRZYŃKA ZAPYTAŃ

Pytanie:

Zapytujemy kto i kiedy ma prawo dokonywania zmniejszonych wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej. W szczególności, czy piekarze, koszykarze, stolarze, fryzjerzy itp. mogą korzystać ze zniżki w powyższej wpłacie, jeżeli posiadają większe lokale warsztatowe, niż są im potrzebne do samego wykonywania czynności zawodowej?

Odpowiedź:

§ 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29. IX. 1948 r. (Dz. U. R. P. nr 49, poz. 374) postanawia, że od tych lokali użytkowych rzemieślniczych, których powierzchnia użytkowa nie pozostaje w gospodarczo uzasadnionym stosunku do dochodowej intensywności jej wykorzystania, wpłaty na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej obniża się o 50 proc. (na Ziemiach Odzyskanych o 70 proc.). Decyzję stwierdzającą powyższy stan wydaje władza czynszowa pierwszej

instancji (zarząd miejski wzgl. zarząd gminny).

Z przepisu tego wynika, że wszyscy rzemieślnicy, których przedsiębiorstwa obejmują lokale za wielkie w stosunku do możliwości ich dochodowego wykorzystania, mogą ubiegać się o obniżenie wpłaty od tych lokali na FGM. Dotyczy to tak lokali użytkowych zbyt wielkich, wynajętych przez rzemieślnika z tej przyczyny, że odpowiednich mniejszych w danej miejscowości nie było, jak również wielkich lokali użytkowych potrzebnych w danym przedsiębiorstwie z innych względów, których jednak wielkość nie wpływa na wzrost dochodowości warsztatu (np. koszykarze, stolarze, tapicerzy itp. muszą posiadać dodatkowe lokale użytkowane na magazyny, fryzjerzy na poczekalnię, piekarze na specjalne urządzenia wymagane przez władze przemysłowe i sanitarne).

Reasumując stwierdzić należy, że każdy rzemieślnik, posiadający lokal użytkowy za duży, może domagać się od władzy czynszowej pierwszej instancji przyznania omawianej zniżki, która będzie udzielona, jeżeli władza powyższa uzna, że powierzchnia tego lokalu nie pozostaje w gospodarczo uzasadnionym stosunku do dochodowej intensywności jej wykorzystania.

INFORMATOR BRANZOWY

Zakład reparacji maszyn biurowych

J. SKARBONKIEWICZ
Bydgoszcz, Pomorska 53, tel. 30-15.

Zakład elektro-mechaniczny

„Magneto“, Fr. Graczkowski,
Bydgoszcz, Król. Jadwił 27, tel. 34-17

Tokarstwo w drzewie

F-a IGNACY FRITZ
Bydgoszcz, Plac Poznański 6.

Zakład fotograficzny

„BOBO“, J. JAŁOSZYŃSKI
Bydgoszcz, Dworcowa 10, tel. 17-72

Warsztat naprawy radio-odbiorników

K. NOWAK
Bydgoszcz, ul. Długa 1.

Pracownia cholewek

JAN NAWROCKI
Bydgoszcz, Dolina 37.

Kupno — sprzedaż — zamiana maszyn liczących — piszących i księgujących

J. SKARBONKIEWICZ
Bydgoszcz, Pomorska 53, tel. 30-15.

Zakład elektrotechniczny

FRANCISZEK KAMINSKI
Bydgoszcz, Hełmańska 14, tel. 20-23

Tokarstwo — wyroby drzewne

WL. WAWRZYŃIAK
Bydgoszcz, Średnia 18

Wylączne przedsl. maszyn „Adrema” na woj. pomorskie i pom.-zachodnie

J. SKARBONKIEWICZ
Bydgoszcz, Pomorska 53, tel. 30-15.

Elektrody do spawania
lukiem elektrycznym
Uchwyty do elektrod
Proszki do spawania
Węgiel drzewny bukowy
poleca
SPAWOTECHNIKA
Bydgoszcz, Podońska 31, tel. 12-57

Reper. maszyn do szycia i pisania

ST. SAJDAK
Bydgoszcz, Jana Kazimierza 4.

Naprawa maszyn biurowych

J. SKARBONKIEWICZ
Bydgoszcz, Pomorska 53, tel. 30-15.

Naprawa wszelkich instrumentów muzycznych

JULIAN KIELBICH Spadk.
Bydgoszcz, Al. 1 Maja 44, tel. 37-81

Warsztat ślusarsko-mechaniczny

Rob. Spółdz. Pracy „Tryb”
z odp. udz.
Bydgoszcz, 3 Września 7, tel. 33-65

SZCZOTKI TECHNICZNE

wszelkiego rodzaju oraz wszelkie
prace w zakresie szczotkarstwa
wchodzące wykonuje

Z. ZAKRZEWSKI
TORUŃ, Św. Katarzyny 3

1 a węgiel bukowy 1 a kit szklarski

poleca

Marian Rzekiecki

BYDGOSZCZ
ul. Emili Piłater 17

Wytw. ETYKIET i OPAKOWAŃ

Bydgoszcz
Pomorska 58

POLECA:

Etykiety kolorowe,
kartoniki z nadru-
kiem, torebki z na-
drukiem, pudełka
oklejane, własne
projekty i rysunki.

SZTANDARY

CECHOWE I ORGANIZACYJNE

wykonuje fachowo firma

Ornament

Roboty ręczne i maszynowe
Rzemiosło artystyczne
Bielizniarstwo

BYDGOSZCZ, Aleje 1 Maja 11. Tel. 23-21

KOMUNIKAT

Izba Rzemieślnicza komunikuje zaintereso-
wanym kupnem maszyn rzemieślnikom, że w
Wydziale Planowania tuł. Izby (pokój 11)
znajduje się do przejrzenia biuletyn Central-
nego Biura Obrotu Maszynami z miesiąca
października br., w którym są zamieszczone
spisy różnych maszyn używanych, z remanen-
tów, znajdujących się w dyspozycji Oddziału
CBOM we Wrocławiu, Koflająca 24.

„Dbaj o zdrowie”

Przebyta wojna bardzo katastroficznie od-
biła się na stanie zdrowym pracowników
i właścicieli przedsiębiorstw. Chcąc stan ten
poprawić należy zapoznać się elementarny-
mi zasadami higieny, przyczynami cho-
rób itp.

Zadania te spełnia biblioteka „Dbaj o
zdrowie”, która w formie popularnej oma-
wia całokształt nauki o człowieku i sposo-
bie utrzymania go w dobrym zdrowiu, co
ma decydujący wpływ na wydajność jego
pracy.

Koszt wydania jest bardzo niski — jeden
tomik w prenumeracie wraz z przesyłką
kosztuje zł 150,—, półrocznie (6 tomików) —
zł 900,—.

Równocześnie zalecić możemy książkę
p. t. „Przemysł i Handel a prawo”, prof.
Jana Namitkiewicza, sędziego Sądu Naj-
wyższego. Książka ta obejmuje zarys prawa
handlowego, wekslowego, czekowego i
przemysłowego z uwzględnieniem najnow-
szych rozporządzeń (cena zł 500,—).

Zagubione dokumenty

Unieważniam zagubione świadectwo eg-
zaminu mistrzowskiego w zawodzie zegarmi-
strzowskim, złożonego w dniu 29. VIII. 1938 r.
w Toruniu, na nazwisko Krzyżanowski Kazi-
mierz, urodzony 26. II. 1911 r. w Dąbrowce,
pow. Gniew.

Unieważniam zagubione świadectwo eg-
zaminu czeladniczego w zawodzie szewskim,
złożonego w dniu 14. IV. 1926 r. w Chojni-
cach, na nazwisko Golanowski Alfred, uro-
dzony 15. VII. 1095 r. w Grudziądzu.

Unieważniam zagubione świadectwo egza-
minu czeladniczego w rzemiośle ślusarskim,
złożonego w dniu 10. 9. 1933 r. w Koście-
rznynie na nazwisko Goerke Brunon, urodzo-
ny dnia 20. 10 1913 r. w Kartuzach.

Unieważniam zagubione świadectwo egza-
minu czeladniczego w rzemiośle ślusarskim,
złożonego w dniu 19 lutego 1931 r. w Gru-
dziądzu na nazwisko Chodowski Bronisław,
urodzony dnia 2. 9. 1910 r. w Zinowie, po-
wiat Grudziądz.

Unieważniam zagubione świadectwo egza-
minu czeladniczego w rzemiośle ciesielskim,
złożonego w dniu 24. 2. 1931 r. w Starogar-
dzie na nazwisko Kręski Stanisław, urodzony
dnia 7. 10. 1905 r. w Czersku, pow. Chojnice.

Marian SCHNITTER

Bydgoszcz, Nowodworska 36

Przyrządy dla stacji meteorologicznych
i materiałów weterynarii

Zezwala się na przedruk artykułów z podaniem źródła.

„Rzemieślnik Pomorski” — redaguje kolegium. Wydawca: Związek Cechów w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 10
Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, Jagiellońska 10, tel. 24-63. Administracja przyjmuje interesantów codz. od godz. 10 do 13.
Redakcja czynna codziennie (oprócz soboty) od godz. 10 do 12-tej.
Abonament: miesięcznie — 50 zł, kwartalnie — 150 zł.
Konto czekowe PKO Bydgoszcz VI-340
Ceny ogłoszeń: 15 zł za 1 mm 1-szpaltowy.

Drukarnia Spółdz. Wyd. „Zryw” z o. u., Bydgoszcz 6166 — E.4815570